Eduskunta
Talousvaliokunta
Viite: Lausuntopyyntö, E 32/2023 vp ja E 33/2023 vp

Helsingin yliopisto kiittää mahdollisuudesta asiantuntijalausunnon antamiseen ja antaa seuraavan asiantuntijalausunnon. Laajapohjainen valmistelu ei annetussa aikataulussa ollut mahdollista, joten lausunto perustuu kiertotalouden kemian apulaisprofessori Timo Leskisen valmisteluun.

E 32/2023 vp Valtioneuvoston selvitys: EU:n kestävän rahoituksen taksonomian delegoidut asetukset

Suomen kanta

Selvityksessä esitetty Suomen kanta on delegoitujen asetusten sisältöihin ja kattavuuteen nähden hyvin suppea. Esitetty lausunto rajoittuu kommentoimaan metsämaalle rakentamista. Mikäli toimintoja ja teknisiä arviointikriteerejä kommentoitaisiin laajemmin valmistelun aikana, olisi Suomella paremmat mahdollisuudet vaikuttaa niiden sisältöön.

Selvityksen keskeinen sisältö

Pääasiallisessa sisällössä on nostettu esiin toimintoja, joiden osalta on pyritty kehittämään teknisiä arviointikriteerejä toimivammiksi. Selvityksessä ei kuitenkaan avata mihin suuntaan toimintoja on pyritty kehittämään tai millaisia muutoksia on saatu aikaan.

Delegoitujen asetusten piiriin kuuluu monia rakentamisen ja korjaamisen muotoja. Onko asetusten sisältöä kommentoitu kaikkien vaikutuspiirissä olevien teollisuudenalojen ja alan sidosryhmien puolesta? Selvityksestä ei käy ilmi, kuinka laajasti toimintoja ja arviointikriteerejä on kommentoitu aiemmassa valmistelun vaiheessa. Ovatko esitetyt kierrätysraaka-aineiden prosenttiosuudet liittyen rakentamiseen, teiden ylläpitoon ja betonin käyttöön mahdollisia toteuttaa Suomessa, tai voitaisiinko osuuksia jopa kasvattaa? Uusioraaka-aineiden ja biopohjaisten raaka-aineiden käyttöön liittyvät asetukset ovat tärkeässä roolissa kiertotalouteen keskittyvän teollisuuden luomisessa Suomessa ja EU:ssa. Suomen aktiivinen osallistuminen delegoitujen asetusten valmisteluun ja kannanottaminen ehdotettuun sisältöön on ehdottoman tärkeää kiertotalouteen keskittyvän teollisuuden edesauttamiseksi.

Delegoitujen asetusten piiriin ollaan lisäämässä useita toimintoja, jotka määrittävät esimerkiksi käytettyjen ajoneuvojen jälleenmyyntiä ja korjausta. Liikenteen sähköistämisen ohella on tärkeää säilyttää kannustimet vanhemman ajoneuvokannan päivittämiseen vähäpäästöisiksi, mikä palvelee uudelleenkäyttöön ja korjaukseen liittyviä kiertotalouden periaatteita.

33/2023 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto koskien kestävän rahoituksen kehystä, joka toimii käytännössä, Komission suositus kestävään talouteen siirtymistä varten annetun rahoituksen helpottamiseksi ja muut tiedonantoon liittyvät asiakirjat

Suomen kanta

Selvityksessä mainitaan, että Suomi pitää viherpesun ehkäisemiseen liittyviä toimia tärkeinä. Yksi tärkeä osa-alue viherpesun ehkäisemisessä on yritysten taksonomian alainen raportointivelvoite, joka pitää sisällään kestävyysraportointistandardien asettamisen ja erityisesti yritysten toimien vaikuttavuuden seurannan. Lainsäädäntötyössä olisi tärkeää hyödyntää EU-alueen akateemisia asiantuntijoita standardien valmistelussa tai standardiluonnosten arvioinnissa.

Selvityksen keskeinen sisältö

Selvitys esittelee suosituksia siirtymärahoitusta hakeville yrityksille. Yrityksiä suositellaan käyttämään tieteellisiä lähdeaineistoja sekä kestävyysraportointia koskevan direktiivin mukaisia raportointistandardeja kestävyysstrategioidensa tukena. Kestävyystutkimusta ja sen kehittämistä käsittelevä näkökanta kuitenkin puuttuu valtioneuvoston selvityksestä. Tutkittuun tietoon ja standardeihin perustuva tavoitteenasettelu voi parhaimmillaan toimia keinona lisätä yliopistojen ja yritysten yhteistyötä vastuullisten toimintamallien kehityksessä ja samalla edistää yritysten suunnitelmien läpinäkyvyyttä ja luotettavuutta. Koska taksonomia ja kestävyysraportointi ovat uusia ja erityisesti yrityksille suunnattuja toimintamalleja, on tärkeää säilyttää yhteys akateemiseen tutkimukseen, ettei yrityksien kestävyysraportointiin kehittyvä tieto ja ammattitaito lähde ohjaamaan kestävyystutkimusta täysin kaupallisin lähtökohdin. Yliopistoilla on tärkeä rooli kouluttaa asiantuntijoita yrityksiin toteuttamaan kestävyysstrategioita ja -raportointia, mikä vaatii alan asiantuntemuksen luomista ja ylläpitämistä yliopistoilla. Aktiivinen kestävyystutkimus ja tieteenalan kehitys yliopistoilla on olennainen osa kestävien rahoitusmallien pitkäjänteistä kehitystä EU:ssa.

Anne Remes
Tutkimuksen, tohtorikoulutuksen ja kestävän kehityksen vararehtori

Tämä asiakirja on allekirjoitettu

Asian HY/12192/00.13.00/2023 asiakirja

Lista allekirjoittajista

Allekirjoittaja	Todennus
Anne Remes 18.10.2023 11:11:56	**Shibboleth** 18.10.2023 11:11:53